

Franciszek Adamczuk
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

PROBLEMY ROZWOJU LOKALNEGO NA PRZYKŁADZIE POLSKO-CZESKIEJ IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ

1. Wstęp

Celem artykułu jest ukazanie roli inicjatywy lokalnej, jakim jest powołanie Polsko-Czeskiej Izby Przemysłowo-Handlowej (PCZIPH) w rozwoju lokalnym. Jako przedmiot analizy wybrano pogranicze polsko-czeskie. Autor dowodzi, że rozwój lokalny na pograniczu polsko-czeskim jest zależny od czynników endogenicznych (wewnętrznych), wśród nich szczególna rola przypada rozwiązaniom instytucjonalnym. Punktem wyjścia jest teza, że rola instytucji samorządu gospodarczego w rozwoju lokalnym jest szczególna. Jako studium przypadku wybrano (PCZIPH) w Świdnicy, jedną z pierwszych tego typu instytucji rozwoju lokalnego i regionalnego o charakterze transgranicznym. Jest to typowy przykład inicjatywy lokalnej, budzącej z jednej strony korzystny odbiór w skali lokalnej i regionalnej, w mniejszym stopniu na szczeblu centralnym, z drugiej zaś – uwagi krytyczne, szczególnie w ostatnim okresie.

Artykuł ma charakter autorski i opiera się na materiałach źródłowych PCZIPH w Świdnicy, a także zgromadzonych przy udziale Konsulatu Generalnego RP w Pradze.

2. Wybrane aspekty teoretyczne rozwoju lokalnego – specyfika rozwoju na obszarach przygranicznych

W literaturze przedmiotu na temat rozwoju w skali lokalnej i regionalnej szczególna rola przypada czynnikom, które powszechnie określa się jako czynniki endogeniczne [2, s. 11-16]. Istnieje zasadnicza zgodność, że rola tych czynników jest

specyficzna na obszarach określanych mianem pogranicza [15, s. 1-3]. Pogranicze jest w tym przypadku traktowane w sposób tradycyjny w kilku aspektach: terytorialnym, kulturowym, interakcyjnym i osobowym. W niniejszym opracowaniu pogranicze polsko-czeskie będzie rozpatrywane przede wszystkim w aspekcie terytorialnym i interakcyjnym [11, s. 18-19].

Rola instytucji otoczenia biznesu, określanych często jako instytucje wspierające rozwój lokalnej przedsiębiorczości, instytucje rozwoju lokalnego, a także w inny sposób, jest bezsporna w tworzeniu warunków rozwoju, jego stymulacji i monitoringu [6].

W literaturze polskiej i czeskiej wskazuje się na pogranicze polsko-czeskie jako obszar o istotnym i niewykorzystywanym potencjale gospodarczym. Problem ten był podnoszony w kolejnych Koncepcjach rozwoju pogranicza polsko-czeskiego z roku 1993, 1997 i 2000.

Specyfika tego obszaru to nie tylko walory naturalne, tradycje wytwórcze, ale i warunki wspólnego działania na rzecz rozwoju tych obszarów. Kwestie te legły u podstaw dyskusji wśród lokalnego biznesu przed przystąpieniem obu krajów do Unii Europejskiej. To właśnie instytucjom lokalnym przypisywano szczególną rolę w rozwoju tego obszaru. Wśród nich są instytucje otoczenia biznesu, agencje rozwoju regionalnego, inkubatory przedsiębiorczości, instytucje wspierające przedsiębiorczość lokalną, transfer technologii, współpracę społeczności lokalnych [1, s. 168-169].

Korzyści współpracy wyjaśnione w dorobku naukowym można znaleźć w licznych teoriach współpracy międzynarodowej, przede wszystkim we współczesnych teoriach alternatywnych handlu międzynarodowego, a wśród teorii rozwoju przestrzennego przede wszystkim w kolejnych interpretacjach teorii lokalizacji A. Webera oraz teorii rozwoju endogenicznego J. Friedmana, C. Wawera, W.B. Störa [10, s. 23], a także teorii bazy ekonomicznej [8, s. 18-20].

Pojęcie rozwoju gospodarczego jest integralnie związane ze zmianami jakościowymi w gospodarce. Interesującą definicję w literaturze polskiej daje L. Wojtasiewicz. Według autorki rozwój lokalny to proces zmian zachodzących w mieście, gminie, układzie społeczno-terytorialnym odznaczającym się specjalnymi cechami przestrzeni, gospodarki, kultury, a także lokalną preferencją potrzeb i hierarchią wartości [14]. Kwestie te zostaną odniesione do pogranicza polsko-czeskiego oraz do zakresu działania badanej inicjatywy lokalnej, tj. PCZIPH.

3. Polsko-czeskie stosunki gospodarcze przed okresem transformacji i po jej zapoczątkowaniu

W okresie tzw. realnego socjalizmu Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) i Czechosłowacka Republika Socjalistyczna (CSRS) prowadziły politykę zagraniczną i gospodarczą obciążoną bardzo mocno polityką. Wynikało to z realiów politycznych obu państw i m. in. z członkostwa obu krajów w organizacji gospo-

darczej i politycznej grupującej państwa socjalistyczne powstałe po II wojnie światowej (Układ Warszawski), a mianowicie w Radzie Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG). Stosunki te były oficjalnie bardzo dobre, w rzeczywistości pozostawały wiele do życzenia.

Okres transformacji w Polsce rozpoczyna się według wielu specjalistów, w czerwcu 1989 r., kiedy to doszło do pierwszych demokratycznych wyborów do Sejmu. Rozpoczęły się wówczas zmiany polityczne – w tym także zmiana nazwy państwa na Rzeczpospolitą Polską, i zmiany gospodarcze, nadal trwające, określane mianem transformacji.

Okres transformacji w Republice Czeskiej rozpoczął się nieco później niż w Polsce, na początku lat dziewięćdziesiątych, formalnie w latach 1991 i 1992 zaszły zasadnicze zmiany formalne, w tym zmiana nazwy państwa Czechosłowacji, w miejsce Republiki Socjalistycznej na Republikę Federacyjną (CSRF). Od 1 stycznia 1993 r. w miejsce Czechosłowacji powstały dwa państwa: Republika Czeska i Republika Słowacka. Gospodarka Republiki Czeskiej w pierwszym okresie rozwijała się dość dynamicznie, choć widoczne były niekiedy efekty podziału Czechosłowacji, w szczególności w sferze zaopatrzenia i dostaw rynkowych. Nie były to jednak trudności zasadnicze. Oba kraje od początku współdziałały gospodarczo i do dziś ta współpraca jest widoczna.

Jeśli chodzi o stosunki gospodarcze między Polską a Czechami, to stosunkowo szybko podpisano stosowne umowy międzynarodowe o stosunkach dwustronnych. Do dokumentów tych zalicza się:

- Traktat między Rzeczpospolitą Polską a CSRF o dobrym sąsiedztwie, solidarności i przyjaznej współpracy z 6 października 1991 r. (dotyczy Republiki Czeskiej z racji ciągłości politycznej – w świetle prawa międzynarodowego),
- Porozumienie między rządem Rzeczypospolitej Polskiej i rządem Republiki Czeskiej o współpracy transgranicznej z 18 sierpnia 1994 r.,
- Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską o małym ruchu granicznym, sporządzona w Pradze 17 stycznia 1995 r., ratyfikowana przez Polskę w lutym 1996 r.

Są to dokumenty, na których opiera się współpraca obu państw – w tym i gospodarcza. Liczne są także umowy między organizacjami gospodarczymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi – nie będą tu przedstawiane z uwagi na ograniczone ramy niniejszego opracowania.

4. Obszary gospodarczej współpracy polsko-czeskiej ze szczególnym uwzględnieniem pogranicza

Współpracę na pograniczu polsko-czeskim można ukazywać w następujących obszarach:

- współpraca handlowa,
- współpraca kapitałowa,

- współpraca w zakresie marketingu regionalnego,
- współpraca przygraniczna i transgraniczna miast i gmin, powiatów, województw.

Pogranicze polsko-czeskie nie różni się zasadniczo pod względem poziomu rozwoju gospodarczego od średnich wskaźników rozwoju w obu krajach. Należy przypomnieć, że według najnowszych danych PKB Polski jest szacowany przez The Economist na 2004 rok na poziomie 5879 USD, natomiast Republiki Czeskiej 9250 USD. Globalny PKB wytworzony w Czechach wynosi 95 mld USD, w Polsce – 225 mld USD. Należy brać pod uwagę fakt, że w Republice Czeskiej mieszka 10,2 mln obywateli, a w Polsce 38,2 mln. Wzrost PKB szacuje się w Polsce na ok. 4%, a Czechach na 3,6%.

W dostępnych opracowaniach na temat stosunków gospodarczych między Polską a Czechami często stwierdza się, że należą one do najlepszych w powojennej historii, choć wskazuje się liczne rezerwy tkwiące w potencjale gospodarczym obu państw.

Poza współpracą handlową rozwija się kooperacja produkcyjna, inwestycyjna, trwa proces tworzenia konsorcjów kapitałowych z udziałem także firm z krajów trzecich. Wykorzystywane są przede wszystkim polskie zdolności produkcyjne oraz czeska i zachodnia technologia. Czesi są zainteresowani polskimi budowlami strategicznymi, budową autostrad, restrukturyzacją hutnictwa czy inwestowaniem w polskich specjalnych strefach ekonomicznych. Polskie przedsiębiorstwa także aktywizują swoją działalność na rynku czeskim, np. sprzedając urządzenia ekologiczne czy uczestnicząc w zagospodarowaniu przestrzennym. Na początku lat 90 XX wieku powstała pierwsza polsko-czeska koncepcja współpracy przygranicznej, będąca obecnie rozwijana i aktualizowana.

Zainteresowanie kapitałowe i bezpośrednie inwestycje nie są silną stroną wzajemnej współpracy. W roku 2002 polskie przedsiębiorstwa zainwestowały w Czechach około 36,3 mln USD, a Czesi zainwestowali w Polsce znacznie mniej, bo tylko 1,8 mln USD. W roku 2003 te wielkości były zbliżone do roku poprzedniego. Stan taki jest bardzo niezadowolający. Według informacji Ministerstwa Gospodarki RP największymi inwestorami polskimi w Czechach są:

- Izolacja Zduńska Wola – produkcja materiałów izolacyjnych,
- Torex SA z Grodkowa – produkcja artykułów spożywczych,
- Firmy HEXALINE i Sun Set Suite – produkcja artykułów odzieżowych.

Do największych inwestorów czeskich w Polsce zalicza się:

- Union Group – inwestycja kapitałowa w Banku Przemysłowym,
- Deza WM – inwestycja kapitałowa,
- FOMA Bohemia – zakup akcji Foton w Bydgoszczy,
- VAB Rapotion – walcownia blach w PHS w Katowicach,
- Model SA Opawa – produkcja opakowań w Biłgoraju.

Kolejnym obszarem współpracy jest współpraca przygraniczna (transgraniczna). W tej kwestii jest bardzo dużo rzeczywistych sukcesów i osiągnięć. Spośród siedmiu naszych sąsiadów, a tym samym granic lądowych, granica z Republiką Czeską jest najdłuższa i wynosi 658 km. Znajduje się na niej wiele przejść granicznych – aż 80, tj. dwukrotnie więcej niż przyjęty standard UE. Do form tej współpracy są zaliczone euroregiony: Nysa, Glacensis, Śląsk Cieszyński, Pradziad, Silesia, Beskidy, Dobrava.

Struktury te mają istotne, ale i zróżnicowane osiągnięcia we współpracy obszarów przygranicznych Polski i Czech. Ich działalność nie jest przedmiotem niniejszego opracowania, choć formalnie dotyczy tych euroregionów, bezpośrednio euroregionu, Glacensis i Dobrava.

Współpracę euroregionalną uzupełnia bezpośrednia współpraca miast, gmin, powiatów, a nawet województw. W sumie, jak podaje Związek Miast Polskich, ponad 100 miast polskich ma swojego partnera w Republice Czeskiej, i liczba ta systematycznie wzrasta.

Oprócz wymienionych instytucji współpraca międzynarodowa dotyczy także izb przemysłowo-handlowych, związków pracodawców i związków zawodowych. Instytucje te wspierają rozwój gospodarczy i stwarzają korzystne warunki wymiany. Tworzą także korzystny klimat gospodarczy i pozytywny wizerunek danego kraju. W tej grupie istotną funkcję spełniają także organizacje pozarządowe, np. związki twórcze, fundacje, zrzeszenia nieformalne, instytucje otoczenia biznesu. We współpracy gospodarczej Czech i Polski rola tych instytucji jest widoczna, choć nie zawsze doceniana.

5. Polsko-Czeska Izba Przemysłowo-Handlowa (PCZIPH) – jej cele, środki i rola w rozwoju lokalnym

Powołanie Polsko-Czeskiej Izby Przemysłowo-Handlowej ma interesującą genezę. Otóż inicjatywa ta powstała w połowie lat 90. XX wieku, ale nie mogła się zmaterializować z kilku powodów. Po pierwsze z uwagi na warunki organizacyjno-prawne w obu krajach. Po drugie od początku była traktowana na szczeblu centralnym zarówno w Polsce, jak i w Czechach jako typowa inicjatywa lokalna o wyraźnie ograniczonym znaczeniu i randze. Trzeba podkreślić, że powstała ona w wyniku krytycznej oceny dotychczasowych stosunków polsko-czeskich, przede wszystkim na pograniczu obu krajów. Stało to w wyraźnej sprzeczności z pozytywną oceną tych relacji na szczeblu komisji rządowych obu krajów. Dlatego m. in. Krajowa Izba Gospodarcza (KIG), zrzeszająca izby gospodarcze w naszym kraju, miała w pierwszym okresie wątpliwości co do celowości powołania tej instytucji w Świdnicy, tuż przy granicy Polski i Czech. Innego zdania była Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa – inicjator i w pewnym sensie organizator powstania PCZIPH, a zarazem członek KIG w Warszawie.

Należy przypomnieć, że powołanie PCZIPH zbiegło się w czasie z dyskusją na temat samorządu gospodarczego w obu krajach. Do dziś trwa ta dyskusja na temat

kształtu i roli samorządu gospodarczego w rozwoju lokalnym i regionalnym na obszarze pogranicza polsko-czeskiego. Pierwotnie odsuwano termin jej powołania, licząc na nowe ustawodawstwo w tej sprawie. Po kilku latach przedstawiciele lokalnego biznesu postanowili powołać tę instytucję na zmodyfikowanych warunkach prawnych. Stało się to formalnie 18 maja 1999 r., kiedy Izba została formalnie zarejestrowana. W tworzeniu Izby nie bez znaczenia był fakt przygotowywania się obu krajów do członkostwa w Unii Europejskiej, a także konsekwencja i swista „presja lokalna” oraz ambicja przedstawicieli lokalnego biznesu zgrupowanego w Sudeckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej z siedzibą w Świdnicy. Jest to niewątpliwy sukces tej organizacji.

Celem Izby według Statutu PCZIPH (§6) jest:

- aktywna działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju stosunków gospodarczych pomiędzy Republiką Czeską a Rzeczpospolitą Polską,
- reprezentowanie, wspomaganie, koordynowanie i obrona interesów gospodarczych i zawodowych swoich członków,
- zapewnienie informacji o podmiotach gospodarczych w obu krajach,
- świadczenie usług informacyjnych o warunkach prawnych działalności gospodarczej w obu krajach,
- organizowanie misji gospodarczych, targów, wystaw, imprez kontraktacyjnych i innych,
- tworzenie mechanizmów umożliwiających wymianę informacji, technologii towarów i doświadczeń pomiędzy zainteresowanymi,
- kształtowanie i upowszechnianie zasad dobrego obyczaju w działalności gospodarczej,
- pozyskiwanie, gromadzenie i wykorzystywanie funduszy na działalność statutową Izby,
- prowadzenie własnej działalności gospodarczej,
- opiniowanie i inicjowanie aktów prawnych ukierunkowanych na rozwój działalności gospodarczej, zwłaszcza gospodarczych kontraktów międzynarodowych,
- organizowanie i stwarzanie warunków do rozstrzygnięcia sporów gospodarczych w drodze postępowania polubownego i pojednawczego,
- prowadzenie innych rodzajów działalności zezwolonych przez prawo, które służą osiągnięciu celów statutowych Izby,
- organizowanie pomocy prawnej.

Cele Izby zawarte w § 7 są realizowane w szczególności poprzez:

- zrzeczanie podmiotów gospodarczych zainteresowanych współpracą i osiągnięciem celów Izby,
- dążenie do stworzenia, w szczególności dla członków, sprzyjających warunków nawiązywania i rozwoju współpracy, przede wszystkim w dziedzinie handlu zagranicznego, tworzenia spółek i przedsięwzięć międzynarodowych, jak również realizowania inicjatyw gospodarczych służących członkom Izby,

- organizowanie bezpośrednich kontaktów i pertraktacji pomiędzy swoimi członkami oraz między członkami Izby a innymi podmiotami gospodarczymi krajowymi i zagranicznymi,
- udzielanie pomocy prawnej i konsultacyjnej swym członkom oraz innym podmiotom gospodarczym z zakresu marketingu, reklamy i innych usług,
- organizowanie wystaw, targów, misji gospodarczych, sympozjów, konferencji i innych imprez komercyjnych i reklamowych,
- działania na rzecz uzyskiwania dla swoich członków ulg w zakresie przewozu towarów i przejazdu osób reprezentujących członków Izby przez granicę państwową, zwłaszcza granicę Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czeskiej,
- rozwój agencji celnych,
- tworzenie infrastruktury komunikacyjnej i turystycznej,
- działalność szkoleniową, informacyjną, wydawniczą i promocyjną,
- pomoc prawną, funkcję opiniodawczą,
- reprezentację na zewnątrz,
- pomoc w transakcjach handlowych,
- inną działalność na potrzeby członków Izby (patrz. p. 10-18, s. 8 Statutu PCZIPH).

Bilans dokonań PCZIPH w latach 1999-2004 jest następujący. Osiągnięto zasadnicze cele o charakterze strategicznym, przede wszystkim:

- stworzono więzi handlowe między wieloma podmiotami gospodarczymi w obu krajach na obszarze pogranicza (62 podmioty, 7 dziedzin),
- wypracowano model wspólnego współdziałania na rynkach trzecich (8 przedsiębiorstw),
- utworzono sprawnie działający model wymiany informacji gospodarczych (4 kanały informacyjne w kilkunastu dziedzinach),
- doszły do skutku imprezy gospodarcze, targowo-wystawiennicze, promocyjne i tworzący korzystny wizerunek pogranicza polsko-czeskiego na zewnątrz (kilkanaście imprez, w których PCZIPH była organizatorem i współorganizatorem),
- zaopiniowano szereg inicjatyw lokalnych i regionalnych, w tym liczne strategie rozwoju gospodarczego (m.in. Koncepcję rozwoju pogranicza polsko-czeskiego z roku 2000),
- dopracowano się sprawnego mechanizmu konsultacji rozwiązań prawnych i popularyzacji europejskiego prawa gospodarczego (kilkadziesiąt konsultacji i opinii).

Niestety, nie udało się w badanym okresie:

- stworzyć trwałych więzi produkcyjnych – przede wszystkim kooperacyjnych lokalnych przedsiębiorstw,
- powołać znaczącej liczby *joint ventures* na obszarze pogranicza polsko-czeskiego,
- wypracować kompleksowego modelu samorządu gospodarczego i jego mocnej pozycji opiniotwórczej i decyzyjnej,

- wypracować modelu regularnej współpracy w poszczególnych płaszczyznach (tylko 2 spotkania plenarne w latach 1999-2004, zamiast spotkań corocznych), co przenosi się na krytyczną ocenę pracy PCZIPH w ostatnim okresie.

Nie jest zamiarem autora ocena działania PCZIPH w latach 1999-2004. Są do tego uprawnione kompetentne władze. W badanym okresie odbyły się dwa walne zgromadzenia Izby: 28 maja 2001 r. i 14 listopada 2002 r. Mimo wielu krytycznych uwag ocena dotychczasowej pracy jest niewątpliwie pozytywna. Niektóre z celów PCZIPH wyznaczone w roku 1999 wymagają modyfikacji, a środki – dostosowania do członkostwa obu krajów w UE. Działalność PCZIPH jest na trwałe włączona w stosunki polsko-czeskie. Z kolei bardzo wysoką ocenę współpracy na pograniczu polsko-czeskim dają nie tylko stosowne komisje rządowe, ale ostatnio i organizacje pozarządowe w obu krajach, wskazując na kompatybilność gospodarek i podobny dorobek technologiczny i kapitał ludzki, nie wspominając o doświadczeniach produkcyjnych, mentalności i kulturze wytwarzania. Instytucje te wskazują także na istniejące nadal niewykorzystywane rezerwy tej współpracy. Podstawowym hamulcem aktywności badanego podmiotu są skromne środki finansowe.

6. Zakończenie

W przedstawionym materiale omówiono jedynie niektóre aspekty rozwoju lokalnego na pograniczu polsko-czeskim. W podsumowaniu można sformułować następujące wnioski:

- wzrasta atrakcyjność gospodarcza pogranicza polsko-czeskiego w skali rynku międzynarodowego,
- umacnia się pozycja konkurencyjna obszaru pogranicza, a wpływ na to mają przede inicjatywy lokalne, zwłaszcza zaś instytucje lokalne,
- członkostwo obu krajów w UE sprzyja rozwojowi lokalnemu pogranicza polsko-czeskiego,
- doświadczenia ze współpracy transgranicznej (euroregionalnej) należy traktować jako „swoisty poligon doświadczalny” do rozwoju dalszej współpracy,
- dobrosąsiedzkie kontakty gospodarcze samorządów gospodarczych (instytucjonalne) – czego przykładem jest PCZIPH, wyraźnie stymuluje współpraca samorządów miast i gmin, powiatów i innych struktur,
- praca samorządów gospodarczych na obszarze pogranicza, w tym pogranicza polsko-czeskiego, wymaga nowych regulacji prawnych i stworzenia w obu krajach odpowiednich ustaw dotyczących samorządu gospodarczego.

Reasumując, pogranicze polsko-czeskie należy do obszarów o wyraźnie wzrastającej atrakcyjności gospodarczej i konkurencyjności w gospodarce europejskiej. Współpraca samorządów gospodarczych czego przykładem jest PCZIPH i lokalnego biznesu jest czynnikiem rozwoju tego obszaru i tworzy korzystny, pozytywny wizerunek współpracy na pograniczu polsko-czeskim i w skali europejskiej.

Literatura

- [1] Adamczuk F., *Formy i zakres współpracy transgranicznej instytucji otoczenia biznesu (IOB) w gminach i powiatach przygranicznych województwa dolnośląskiego*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, red. E. Sobczak, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 905, Wrocław 2001.
- [2] Brol R., *Rozwój lokalny - nowa logika rozwoju gospodarczego*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, red. M. Obrębalski, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 785, Wrocław 1998.
- [3] Broszkiewicz R., *Bariery ograniczające rozwój gospodarki lokalnej*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, red. M. Obrębalski, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 722, Wrocław 1997.
- [4] Broszkiewicz R., Wnuk T., *Gospodarka lokalna na tle funkcji samorządów terytorialnych w Polsce*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, red. E. Sobczak, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 905, Wrocław 2001.
- [5] Domański R., *Gospodarka przestrzenna*, WN PWN, Warszawa 2002.
- [6] Klasik A., *Strategie regionalne. Formułowanie i wprowadzanie w życie*, Prace Naukowe AE w Katowicach 2002.
- [7] *Konkurencyjność regionów*, red. M. Klamut, Wyd. AE, Wrocław 1999.
- [8] Korenik S., *Teoria bazy ekonomicznej jako podstawa podbudowy procesów rozwoju lokalnego*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, red. M. Obrębalski, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 807, Wrocław 1999.
- [9] Kraft J., Farek J., *Světova ekonomika*, TUL Liberec 2003.
- [10] Kudłacz T., *Programowanie rozwoju regionalnego*, WN PWN, Warszawa 1999.
- [11] Róg J., *Relacje społeczno-ekonomiczne na pograniczu polsko-czeskim*, Uniwersytet Opolski, Opole 2001.
- [12] Statut Polsko-Czeskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, Świdnica 1999.
- [13] *Strefa pogranicza Polska-Czechy. Procesy transformacji i rozwoju*, red. K. Heffner, W. Drobek, PIN Instytut Śląski, Opole 1996.
- [14] Wojtasiewicz L., *Czynniki i bariery rozwoju lokalnego w aktualnej polityce gospodarczej Polski*, [w:] *Gospodarka Lokalna w teorii i praktyce* Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 734, Wrocław 1996.
- [15] Żuber P., *Współpraca przygraniczna*, „Wspólnoty Europejskie” 1994, nr 11.

PROBLEMS OF REGIONAL DEVELOPMENT BASED ON THE EXAMPLE OF THE POLISH-CZECH CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

Summary

This article concerns problems of regional development on the Polish-Czech borderland. The role of the Polish-Czech Chamber of Commerce and Industry (PCZIPH) has been displayed as a local initiative, which is ranked as an endogenic factor (internal factor). The analysis is based on the origin data gathered by PCZIPH in Świdnica and by the General Consulate of Polish Republic in Prague.